

Sarajevo, 31.05.2021. godine

Skupština Kantona Sarajevo

Admela Hodžić, samostalna zastupnica u Skupštini Kantona Sarajevo

KANTON SARAJEVO
SKUPŠTINA KANTONA SARAJEVO
VLADA KANTONA SARAJEVO

ZASTUPNIČKA INICIJATIVA

Na osnovu čl. 106. i 213. Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 41/12- drugi novi prečišćeni tekst, 15/13, 47/13, 47/15, 48/16, 9/20, 14/20) podnosim inicijativu Vladi Kantona Sarajevo da se u što kraćem periodu obezbijedi sva potrebna pravna i finansijska pomoć i podrška za osnivanje granskih sindikata radnika realnog sektora u Kantonu Sarajevo.

OBRAZLOŽENJE

Godine rastrošne politike koja je samo težila ka benefitima u javnom sektoru potpuno je obezvrijedila i gurnula u stranu vrijednosti i ljudsko dostojanstvo radnika realnog sektora. Kada se radi o povećanju nameta privredi taj iznos se iz godine u godinu samo povećavao a prava radnika realnog sektora svedena su na minimum minimuma kao bi se finansirala glomazna administracija javnog sektora.

Zakon o radu Federacije BiH

OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1

Ovim zakonom uređuje se zaključivanje ugovora o radu, radno vrijeme, plaće, prestanak ugovora o radu, ostvarivanje prava i obaveza iz radnog odnosa, zaključivanje kolektivnih ugovora, mirno rješavanje kolektivnih radnih sporova i druga pitanja iz radnog odnosa, ako drugim zakonom ili međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno.

Pojam radnika

Član 6

Radnik, u smislu ovog zakona, je fizičko lice koje je zaposleno na osnovu ugovora o radu.

Osnovna prava i obaveze radnika

Član 7

(2) Radnik ima pravo na pravičnu plaću, uvjete rada koji obezbjeđuju sigurnost i zaštitu života i zdravlja na radu, te druga prava u skladu sa zakonom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu i ugovorom o radu.

Zakon o radu treba da tretira radnike jednako, jer primjetili ste da nigdje nije navedeno da u Zakonu o radu FBiH piše posebno za radnike javnog, a posebno za radnike realnog sektora da se pojedini član odnosi. Zakon o radu FBiH nije ekskluzivno pravo radnika javnog sektora već općenito pravo svih radnika FBiH. No međutim, politike i vladajuće strukture proteklih 20 i više godina, dovele su nas do toga da se godinama zakoni tretiraju kao švedski sto, bira i konzumira kako ko koji hoće bez bojazni od sankcija u slučaju da se nečija prava ugroze ili sankcioniše to što se godinama vrši diskriminacija radnika realnog sektora i da se ta diskriminacija može procesuirati. Zbog toga te radnike danas ne vidimo apsolutno nigdje u borbi za svoja elementarna prava koja su Zakonom propisana. Nisu došli pred zgradu Kantona da štite svoja prava kada ih je stotine dnevno ostajalo bez posla, a trebali su kao i radnici javnog sektora dići svoj glas i kazati da nisu krivi za pandemiju i da žele ista prava, plate i naknade kao u 2019. godini. To su radnici javnog sektora glasno i jasno kazali i pri tome se pozvali i oni i predstavnici njihovih sindikata na Zakon i kolektivne ugovore koji ih štite. Radnika realnog sektora nema nigdje, niti u sindikatima, niti na ulicama. Da li zbog straha da će ostati bez posla ili zbog toga što više nikome od nas političara ne vjeruju da ćemo bilo šta učiniti da im obezbijedimo uslove da koriste svoja prava. Do nas je, jer nam ne vjeruju već godinama zato što konzumiramo Zakone, mi političari, kao švedski sto samo u korist rodbine i prijatelja koje su dosadašnje vladajuće strukture uhljebile po javnim ustanovama i javnim preduzećima.

RADNICI U FBiH BEZ KOLEKTIVNIH UGOVORA U REALNOM SEKTORU

Ovo je samo jedan od natpisa na portalima na društvenim mrežama, za koji sam ubijedena da radnici realnog sektora uopće ne znaju da imaju prava na kolektivni ugovor i da misle da je to samo privilegija radnika javnog sektora.

BiH jedini dio Evrope u kojem ne postoji propis o najnižoj plati. Vlada Federacije BiH je preuzela obavezu da utvrdi najnižu cijenu rada nakon savjetovanja sa Ekonomsko-socijalnim vijećem ali to nije ispunila. Više od 80 posto radnika u Federaciji nema potpisane kolektivne ugovore i to uglavnom u realnom sektoru i da je od 19 granskih kolektivnih ugovora sada na

snazi samo pet, većinom u javnom sektoru. Također je poražavajući podatak i to da oko 90.000 radnika u Federaciji prima platu do 450 KM, a oko 260.000 radnika do 650 KM.

I opet radnici realnog sektora kako u KS tako i u FBiH ne dižu svoj glas, ne vidimo ih ni u sindikatima niti na ulicama u borbi za osnovna ljudska prava, prava radnika, a daleko od toga da nemaju razloga. Možda misle da je pravo na slobodu udruživanja ekskluzivno pravo isključivo radnika javnog sektora?

U Trogiru je od 26. do 28. februara 2020. godine održan seminar na temu „Aktivna uloga radnika – Zašto se radnici organizuju i zašto bi to trebali učiniti?“ Organizator seminara je Evropski odbor WOW – Svjetske organizacije radnika, na kojem su učestvovali predstavnici iz Austrije, Holandije, Hrvatske, Crne Gore, Federacije BiH, RS-a, Srbije, Njemačke i Makedonije pokušali doći do odgovora na pitanja: kako privući radnike, a pogotovo mlade u sindikat, koji su razlozi da se radnici organizuju, te kako doći do novih članova? Solidarnost i zajedništvo, umjesto usamljenih boraca, teza je za funkcionalniji rad i privlačenje novih mladih članova. Dajte nam još jednom prezentujte i prenesite šta ste tamo čuli vidjeli, odnosno upoznajte nas sa pravima i obavezama podjednakim za javni i realni sektor.

Također, sljedeći članovi Zakona o Radu FBiH koji nisu ekskluzivno pravo samo radnika u javnom sektor već pravo radnika uopće

Sloboda udruživanja

Član 14

- (1) Radnici imaju pravo, po svom slobodnom izboru, organizirati sindikat, te se u njega učlaniti, u skladu sa statutom ili pravilima tog sindikata.
- (2) Poslodavci imaju pravo, po svom slobodnom izboru, formirati udruženje poslodavaca, te se u njega učlaniti, u skladu sa statutom ili pravilima tog udruženja.
- (3) Sindikat i udruženja poslodavaca mogu se osnovati bez ikakvog prethodnog odobrenja.

Primjena najpovoljnijeg prava

Član 19

- (1) Kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu ne mogu se utvrditi nepovoljnija prava od prava utvrđenih ovim zakonom.
- (2) Kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu mogu se utvrditi povoljnija prava od prava utvrđenih ovim zakonom.

(3) Ako je neko pravo iz radnog odnosa različito uređeno ovim zakonom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, primjenjuje se za radnika najpovoljnije pravo osim ako to ovim zakonom nije izričito zabranjeno.

Prema podacima dostupnim iz RSa-, u 2019. godini stupio je na snagu Zakon o subvencijama za privrednike odnosno o sufinansiranju doprinosa zbog povećanja minimalca i za oko 18.000 radnika, odnosno za njihove plaće poslodavci koriste ova prava. 520 KM je trenutno najniža plata u Republici Srpskoj čiji sindikati intenzivno rade na poboljšanju uslova rada, kao i na kolektivnim gradskim ugovorima za radnike realnog sektora.

U skladu sa zaključcima Predsjedništva i zahtjevom Saveza sindikata Republike Srpske, započeli su pregovori predstavnika Saveza sindikata Republike Srpske i granskih sindikata sa predsjednikom Vlade Republike Srpske i resornim ministrima, u vezi povećanja plata svim radnicima u Republici Srpskoj i to za **povećanje najniže plate u Republici Srpskoj i povećanje neoporezivog dijela plate, kako bi se svim radnicima u Republici Srpskoj, prvenstveno u realnom sektoru, omogućilo povećanje plata.**

Možda bi nam vlasti na federalnom nivou halalile da nam poslodavci povećaju minimalnu plaću ali nam ne mogu halaliti ovo povećanje neoporezivog dijela.

Zahtjev Saveza sindikata RS da najniža plata iznosi 600 KM. Da nas podsjetim još jednom sve , u FBiH je minimalna plaća 406,00 KM i to je neželost plaća veoma velikog broja radnika realnog sektora.

Zbog svega navedenog svaki dan ostajemo bez prvih komšija, najboljih prijatelja, poznanika. Shvatimo da ih nema u komšiluku i na roditeljskom sastanku tek kada ispišu djecu iz škole i pošalju nam smajlice u inboxu i obećanje da će doći da nas obiđu kada dođu iz Njemačke na godišnji odmor. To je postala svakodnevnica BiH gdje samo izražavamo zabrinutost ili veliku zabrinutost zbog statističkih podataka stanovništva koje je trbuhom za kruhom otišlo u treće zemlje.

Nadam se da ćemo u skorije vrijeme imati političare na svim nivoima vlasti koji će ovaj problem shvatiti i rješavati kao problem broj 1. kao i pronatalitetne politike i politike zaustavljanja odlaska stanovništva.

Zbog toga Vas molim da još jednom damo priliku da se na neki način iskupimo radnicima realnog sektora i da ih zadržimo i vratimo izgubljeno povjerenje i damo potrebnu pomoć i podršku za osnivanje granskih sindikata radnika realnog sektora u KS, jer u protivnom nećemo imati više nikoga ko će raditi ni za 1.400 KM.

Još uvijek na sceni nemamo lidere istinske borbe za ljudska prava podjednaka za sve građane. Na sceni su krvopije koji nam sišu krv na slamku, izrabljuju za siću i ne treba da nas iznenadi sljedeći strateški korak ovakve vladajuće strukture ako na billboardima oslane poruka s molbom da ostanemo i radimo u BiH za 406 KM kako bi radnici javnog sektor imali hiljadu,

dvije, tri ili više KM plaću, ili s molbom da i migranti ostanu i pomognu u tom humanom činu za sve uhljebe, rodbinu, prijatelje i ostale koji su posao dobili preko političkih stranaka. Nevjerovatno je kako se u javni sektor, radnike javnog sektora, njihove plaće i naknade i sve benefite koje imaju ne dira kao u sveto slovo. Podsjećam sve obespravljene kojima je plaća 406 KM ili koji je nemaju nikako da na sceni nemamo lidere nego krvopije. Pažljivo birajte na sljedećim izborima one koji će vam obećati da smiju dirnuti u tzv. sveto slovo nazvano primanja radnika glomazne javne uprave i ravnomjerno i pravedno donositi budžete na zakonima koji će procentualno ograničiti izdatke za plaće i naknade u skladu sa prihodima i zastupati prava svih radnika jednako, jer pravo o radu FBiH nije samo privilegija radnika javnog sektora i kolektivni ugovori i benefiti iz njih moraju biti jednaka prava svih i za radnike realnog sektora.

KS je prvi u osnivanju Ureda za borbu protiv korupcije, sada u proceduri Zakona o pomoći Srebrenici, zatim Sankcionisanju govora mržnje. Smatram da i u ovome trebamo biti prvi jer imamo i znanje i resurse i ono što je najvažnije ljudskost da pokažemo da su nam svi građani KS jednako važni, njihove porodice i njihova djeca.

Admela Hodžić

Zastupnica u Skupštini Kantona Sarjevo